

Yogyakarta 2 Malioboro – Pakualaman

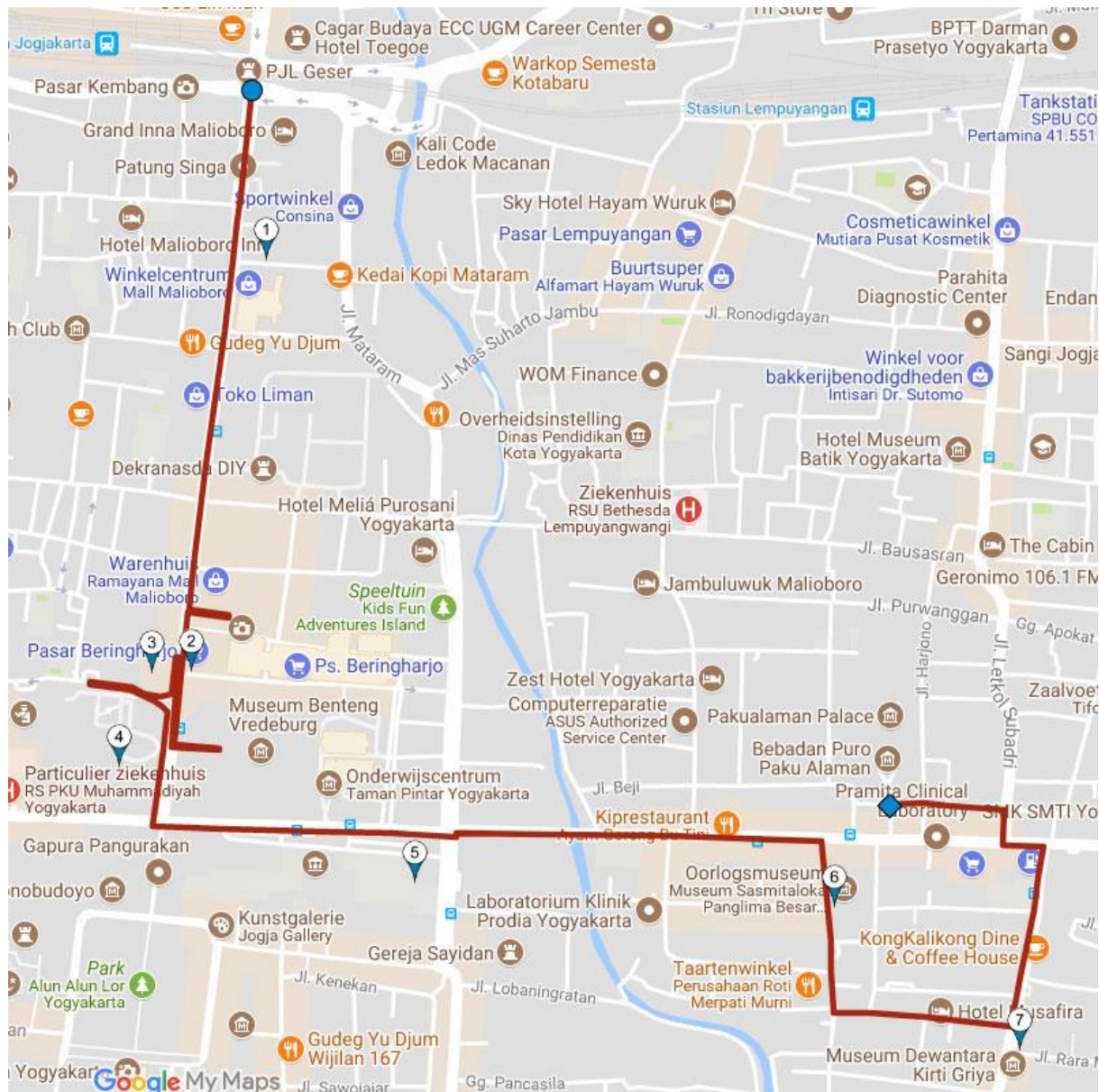
38 Tekstdelen bepalen deze wandeling van 5 km.

Het merendeel van deze teksten betreft plaatsen en gebouwen in het eerste gedeelte van de wandeling. Na de Javasche Bank op ± 3 km. van het begin, zijn er nog maar 4 plaatsen waaraan één of meer teksten gekoppeld zijn: de woning van opperbevelhebber Sudirman en die van Ki Hadjar Dewantoro, de gevangenis en het paleis van de Pakoe Alam.

Voor informatie over het station en over hotel Tugu kan gebruik gemaakt worden van het begin van wandeling Yogyakarta 3.

Aan het eind van de route ligt aan de Jl Taman Siswa op no. 17 het restaurant Warung Rindu.

Openingstijden musea – checken!	Ma	di-za	zo
Fort Vredenburg	X	7.30-16	7.30-16
Panglima Besar Sudirman	8-14	8-14	8-14
Puro Pakualam	9-15	9-15	X.

Begin van de wandeling: Spoorwegovergang Jl Jagran Lor / Malioboro.
Ga vervolgens in zuidelijke richting.
Rechts: (no 195) hoekhuis.

[Uit een artikel over Architectuur in het Bat. Nieuwsblad van februari 1914 van een onbekend auteur:]
 In den woningbouw mag toch zeker de eigenschap van doeltreffendheid wel op den voorgrond gesteld worden en is een aardig topgeveltje, hoe oprecht ook in zijn naaktheid, bijzaak. In ons tropen-klimaat is een topgevel zelfs onlogisch; wij verlangen voor alles schaduw en regenwering, geen schijn-architectuur, geen valsche herinnering aan een Hollandsch buitenstadje.

Links: Inna Garuda (Grand Hotel – 1911, Harmsen en Plagge).

Wij waren in Djokja de gasten van de Nederlandsch-Indische Hôtelveeniging in het Grand-Hôtel en gaarne beveel ik het Grand-Hôtel aan als zindelijk en goed gedirigeerd. [Couperus]
In Jogja logeren we in 'het' hotel. Eens het spelevblijf van de suikerkonigen: Grand Hotel de Jogja, dan staatshotel Merdeka, nu weer (in particuliere handen) hotel Garuda, weerspiegelt het niet in zijn namen alleen een stukje koloniale en na-koloniale geschiedenis. [Romein-Verschoor]

Rechts: (no 179) Indomaret. (Juliana Apotheek van de Pharmaceutische Handelsvereniging J. van Gorkom & Co.).

In het jaar 1865 richtte de Heer J. van Gorkom, afkomstig uit een welbekende familie in de wereld der medici, te Djocja de firma op, welke in de eerste jaren met allerlei moeilijkheden te kampen heeft gehad. Zoo werd in 1868, het beruchte aardbevingsjaar, het gebouw geheel verwoest, waarna de zaken voorloopig in een loods op den vlak bij gelegen passar moesten worden voortgezet.

Met behulp van Maga en Melk bereidt men de Yoghurt, eene smakelijke, zeer licht verteerbare en voedzame spijs. Wetenschappelijke brochure over Yoghurt van Dr. Groneman wordt op aanvraag gratis toegezonden. J. Van Gorkom & Co. – apothekers – Djokjakarta.

Rechts: (no 177) Batik (Horlogemaker, opticien, juwelier A. Mayer).

Links: (no. 54) – Dewan Perwakilan Rakyat Daerah Propinsi Daerah Istimewa Yogyakarta (Vrijmetselaarsloge 'Mataram').

Plattegrond 1

– Ik maakte me bekend, en binnen vijf minuten zaten we als broertjes in één rijtuig. Hij bracht ons waar we wezen moesten. – Dat's toch aardig – en doen alle maçons zoo? Ik heb eigenlijk altijd gedacht, dat 't een soort samenzweerdere zijn, die allerlei schrikkelijke geheimenissen hebben. O! ik was er vroeger altijd dol nieuwsgierig naar en toen mijn beste man nog leefde hebben we er, ronduit gezegd, wel eens woorden over gehad. Hij wou me er nooit wat van zeggen, verbeeldt u, aan zijn eigen vrouw niet! [Van Maurik]

Opmerkelijk is verder dat het gebouw waarin de loge bijeen kwam, in bruikleen was afgestaan door de sultan van Djokja. Ook dat moet beschouwd worden als teken dat er tussen loge en vorsten een bijzondere verhouding bestond.
 Voor het gebouw staat een standbeeld van Generaal Sudirman. De moskee is gebouwd rond 2000.

Rechts: 123 – Kimia Farma 21 (Chemicaliënhandel en Apotheek Rathkamp & Co.).
Links: Malioboro Mall.

Op de bovenste verdieping is een foodcourt waar we wat willen eten. Aan de tafeltjes zitten honderden Yogyaneezen zich te goed te doen en aan de vele counters staan kleine middenstanders klaar met hun warme of koude lekkers. [Vervoort]

Links: Ongeveer op de plaats van Hotel Mutiara lag de Neutrale Inlandse Meisjesschool en daarnaast lag de Neutrale Inlandse Jongensschool.

Als de godsdienst-quaestie er buiten bleef, men wat dat betrof zich strikt neutraal hield, zou er niets geen gevaar te duchten zijn van het fanatieke deel der natie. Zonder godsdienstige propaganda zou men, zonder vrees de fanatieken tegen zich in het harnas te jagen, dat zegenend liefdewerk over geheel Java kunnen doen. [Kartini]

Zo bestond er een tegenstelling tussen Vrijmetselarij en Indische regering wat betreft de bevordering van het onderwijs aan Indonesiërs. In de vorm van neutraal, niet-christelijk onderwijs in Djokja ter hand genomen, was daar de 'Hollandsch-Inlandsche Schoolvereeniging' opgericht die onder leiding stond van prins Notodirodjo en waarvan, al even ongehoord in die dagen, het bestuur

in meerderheid uit Indonesiërs was samengesteld. Het initiatief van de 'Schoolvereeniging' kreeg de steun van de sultan van Djogja, die een flink bedrag voor de bouw van een jongens- en meisjesschool beschikbaar stelde. Ook de leden van loge 'Mataram' beijverden zich om er een succes van te maken en al spoedig telde de school honderden leerlingen.

Bij kaartje: 61. Rathkamp apotheek; 62 Loge 'Mataram'; 63. Bouwk. Bureau 'Sitzen en Lauzada'; 64. Autohandel 'Ford'; 65. Neutr. Inl. Meisjesschool; 66. Neutr. Inl. Jongensschool; 140. Opiumverkoopplaats. NB. De naam van de straat is Petjinan.

Links: 14 – Kantor Gubernur.

Ga linksaf de weg in en ga bij de T-kruising links, rechts, links.: (Dalem van den Rijksbestierder.)

Deze vizier draagt op Java den titel van Radin-adipati, hetwelk gevolgelijk de hoogste rang na dien van den Vorst zelve is. De Radin-adipati behoudt zijn gezag zoo lang de Souverein met zijne vleijerijen te vreden is, en oefent alsdan eene onbepaalde magt uit, die zich in sommige omstandigheden zelfs over de leden van het Vorstelijk gezin uitstrekt. Van hem komen alle bevelen van den Souverein af, en niemand kan dezen laatsten genaken, zonder tusschenkomst van den vizier. [Olivier]

Het middenplafond, dat met veel zorg bewerkt is, bestaat uit twee gedeelten, van elkaar gescheiden door een rijk versierde dwarsbalk, dodo peksi (vogelborst) genaamd. De twee ruimten, die door deze scheiding ontstaan zijn, worden aangevuld met geprofileerde en bewerkte balken, op

elkander gelegd telkens met een kleinen voorsprong. Dit aantal, dat steeds oneven is, varieert tusschen 3 en 9. Een op dergelijke wijze gevormd trapgewelf draagt den naam van singoep. Overeenkomstig het aantal opgelegde balken spreekt men van singoep teloe (3 balken), die men aantreft bij aanzienlijken, singoep limo (5) en singoep pitoe (7) bij den hooger en adel, terwijl de singoep songo (9) slechts in de kraton (woning van den vorst) mag worden toegepast.

Ga terug naar de Jl Malioboro.

Bij de zijstraat Jl Pajeksan verandert de naam Jl Malioboro in **Jl Ahmad Yani**.

De stoep is overdekt en tussen de winkelpuien en de straat ligt overal koopwaar uitgesteld. Vruchten, kleren, waaiers, wajangpoppen, krissen, halfedelstenen en andere toeristische prullaria, maar er zit ook een man die handen leest en er zijn verscheidene haar-knippers aan het werk. [De Vreede]

Rechts: Soto Ayam (De Vreede beschrijft andere restaurants ...).

Vandaag heb ik in Marlbioro (fout: Malioboro)–straat heel gewaagd in een als schoon aanbevolen maar schamel restaurantje shanghai-ès gegeten: gemalen ijs, met giftig roze en groene stroop overgoten en gekleurde glibbers erdoorheen en glad, jong klappervlees. [...]

Een restaurant als dit ziet er eigenlijk heel armetierig uit. Formica-tafels, van vinyl-zitvlakken voorziene krukken eromheen: dat is alles. Aan de muur hangen talloze, meestal Chinese, kalenders en een enkele ingelijste generaal – Adam

Malik zie je het meest hangen – . Hoog daarboven een vuilwit plafond, uit platen samengesteld en vol met elektriciteitsbuizen die leiden naar de onvermijdelijke neonlampen, de spots die het niet doen, de traag ronddraaiende ventilatoren of zo maar naar een loshangend stuk snoer. Achterin, achter een glazen wand, troont de kassadame, en nog meer naar achteren vermoed ik de keuken. [De Vreede]

Links: Pasar Beringharjo (Groote Pasar) Op de begane grond alleen textiel.

Plattegrond 2

Op een grote overdekte markt, weer met nauwe gangetjes tussen de verschillende uitstallingen, koop ik verzaligd gewone huishoud-dingetjes: blikken schepjes, aluminium rijstlepels, een schuimspaan van ijzerdraad, een piepkleine wadjan. Aan iedere verkoper moet ik, tussen het tawarren door maar voor Hollandse guldens zijn de prijzen werkelijk belachelijk laag, weer mijn levensgeschiedenis vertellen. In een aparte winkel, heel klein en donker, tot aan de nok toe

volgepropt met tassen en riemen en portefeuilles kocht ik een grote tas van echt runderleer met daarin nog een bloemmotief gewerkt. [Ferguson]

Vervolg **JI Yani** (Petjinan, de naam werd na de zijstraat links Residentielaan).

Links: Benteng Vredeburg.

Te Djokjokarta, bij verkorting Djoko, logeerde ik bij mijn vriend Bijsterbos, die in het fort woonde. Mijn verlangen om een hofpartij bij te wonen had tot dit uitstapje aanleiding gegeven. De indruk dien de plaats op mij maakte, was alleraangenaamst; wellicht bracht de groote toeloop van vreemden en het aantreffen van onderscheiden kennissen daartoe bij. [Rees]

De versterking Vredeburg te Jogjakarta dateert uit [±] 1760 en is nog door een gracht omgeven. De architectuur van beide poorten

en van het oude koopmanshuis, dat tot hospitaal werd ingericht, onderscheidt zich door decoratieve elementen, welke op bescheiden wijze zijn toegepast.

Het complex werd in juni '42 kamp voor mannen. In februari '44 werden een kleine 900 mannen van hier naar Tjimahi vervoerd.

Ga bij het verlaten van de Benteng **rechtsaf JI Yani** (Residentielaan.) tot de zijstraat rechts.

Steek de JI Yani **over en ga linksaf.**

Rechts op de hoek Jemat 'Marga Mulya' (Protestantse Kerk).

Plattegrond 3

De dominee zag de kerk vol autoriteiten, die hij anders nooit zag, waaronder de gouverneur in ambtscostuum, en de resident en de ass. resident enzovoort, mitsgaders hun vrouwen natuurlijk, terwijl zijn eigen klanten geen plaats hadden. En toen heeft die dominee gezegd, dat hij dezen dienst leidde contre-coeur, en dat hij eigenlijk tot deze vergadering niets te zeggen had, en dat hij wel zou bidden, maar niet voor dat prinsesje alleen, maar voor alle kinderen!

Van ds. Nieuwpoort emanerde ‘een wanklank’, zoo zeggen de bladen. Het was ‘een wanklank’ in de kerk, en het is dus alleen van belang, wat God van dien wanklank denken zal. De Zoon Gods nam eens een zweepje en verjoeg daarmee de ongewenschte en vreemde elementen uit den tempel. En de toenmalige gemeenschap – het blijkt uit haar latere optreden – moet ook dit ‘een wanklank’ gevonden hebben. Het recht om iemand “van de beurs te dringen” behoudt die gemeenschap

zichzelve voor. Over dat recht waakt zij met jaloerschheid, en ds. Nieuwkoop zal het mogelijk ondervinden in de naaste toekomst. [Walraven]

Ga rechtsaf: Jl Reksobayan (Kantoorlaan).

Rechts: Militair (Assistent Resident).

Onze correspondent te Jogja meldt, dat de assistent-resident van Jogja een maatregel heeft getroffen, waarvan in ondernemerskringen met groote instemming zal worden kennis genomen. De A.R. toch heeft besloten om alle administrateurs van ondernemingen vergunning te verleenen voor het aanschaffen van vuurwapens, die dan onder nadere goedkeuring aan de employé's, die er voor in aanmerking komen, in bruikleen zullen worden gegeven. De administrateurs zullen opgeven aan wie de vuurwapens zijn uitgereikt met vermelding van het beroep en

tevens van de soort van het vuurwapen. Er zal voor deze ondernemingsvuurwapens een apart register worden aangelegd. *Deze maatregel is door de regeering bereids goedgekeurd en zal door geheel Indië worden doorgevoerd.*

Ga terug naar de Jl Yani en **ga rechtsaf.**

Rechts: Gedung Istana Negara. (Huis van de Resident.)

Plattegrond 4

Zulk een huis, in volle licht en bloem- en plantversiering, moet ge gedurende een grooten dag, bij voorbeeld, den verjaardag van de Koningin, eens zien. Dan komt het tot zijn recht. In het gewone leven moet zulk een huis, zulk een paleis, bewoond worden met een stoet van bedienden, moet het park – het is reeds de helft kleiner dan toen mijn broër hier woonde – onderhouden worden door een stoet van gestraften: dat gebeurde vroeger, maar is nu niet ‘moreel’. Moet dit park echter verzorgd worden door vier, vijf kebons [Couperus]

Rechts, op de noordwesthoek van het kruispunt stond de Sociëteit “De Vereeniging”; alleen het achterste gebouw staat er nog.

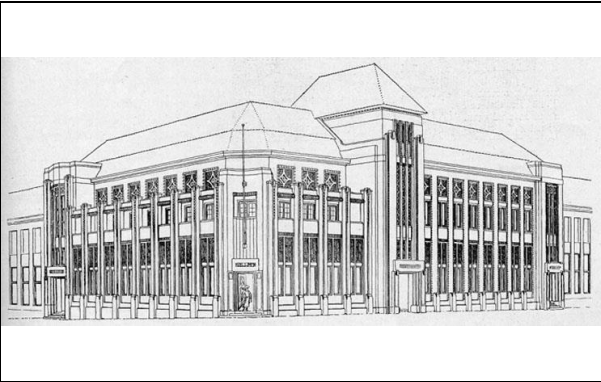

Op het bordes van het witte gebouw zit een groepje Hollanders, mannen en vrouwen in witte kleeven. Aan den overkant van den weg, tusschen de geweldige waringin-stammen, is het een glooiing van bruine zwartoogde gezichten, van den grond op waar de kinders tegen elkander aangedrongen zitten, tot de hoogte van de achterste der op vijf, zes, zeven rijen achter elkander staande volwassenen, duizenden en duizenden die haast roerloos wachten. De onafhankelijke prins, Pakoe Alam, is met zijn vrouw en zijn zusters in de societeit en kijkt met de Hollanders toe. [De Wit]

Steek de Jl Ahmad Dahlan (Ngabean) over en ga linksaf. Rechts, op de hoek: Bank BNI.

[1922] De Nillmij is bezig een nieuw kantoorgebouw te bouwen te Djokja en wel op den hoek van de Kadasterstraat en den Ngabeanweg, tegenover de societeit en het postkantoor, ter plaatse waar vroeger Hôtel Centrum stond. Het ontwerp is van het

Algemeen Ingenieurs- en Architecten-bureau. In den vleugel aan de Kadasterstraat zal de Escompto haar Djokja-kantoor vestigen, terwijl in den vleugel aan den Ngabean de Nederlandsche Handel Maatschappij haar agentschap zal onderbrengen. [De ingang van de Nillmij is op de hoek van het gebouw] Onze foto's geven den hoek weer zooals hij was en zooals hij zal worden.

Steek de Jl Trikora over (Kadasterstraat). Rechts: Kantor Pos (Hoofdpost- en Telegraafkantoor – 1910).

Een verrassing is dat je hier wel postzegels kunt kopen maar dat daarop niet voldoende gom schijnt te zijn. Dus staat er op een grote houten tafel een bak met groen kleverig snot, je duwt je postzegel daar even in en ziet maar je vingers snotvrij omhoog te krijgen, hetgeen natuurlijk niet lukt. Ook op de postzegel zit teveel snot (het is natuurlijk geen snot), dus je veegt de postzegel af tegen een uiteraard alweer kleverig snotpiespaaltje waartegen al tientallen jaren lang duizenden postzegels zijn afgeveegd, en eindelijk kwak je hem dan op je brief. [Ferguson]

Links: Monumen Serangan Umum 1 maret 1949.

In de nacht van maandag 28 februari op dinsdag 1 maart evenwel, glipten verscheidene guerrillagroepen Djokjakarta binnen en toen dinsdagochtend om zes uur de sirene ging die de door de Nederlandse militaire commandant ingestelde avondklok beëindigde, gingen die groepen onder leiding van een andere Indonesische officier, luitenant-kolonel Latief, tot de aanval over, spoedig gesteund door andere die uit de omgeving arriveerden. Ter onderlinge herkenning droegen al die guerrillastrijders, in totaal ca. tweeduizend man, een geel klapperblad op de schouder. Ten koste van ca. tweehonderd gesneuvelden (aan Nederlandse zijde waren er zeventien) wisten zij zich zes uur lang in het centrum van de stad te handhaven – het garnizoen kon hen met hulp van uit Magelang aangetrokken versterkingen verdrijven.

Rechts: Bank Negara Indonesia (Javasche Bank – 1915, Cuypers).

Maar na eenige tijd (6 weken) ontdekten de Japanners een bedrag van 5 ton, dat bij de Javasche Bank zou moeten berusten en dat onvindbaar was. De gouverneur Adam, die natuurlijk van niets wist, werd dagenlang geslagen, als hij bewusteloos was werd hij met water bijgebracht. Zijn maag werd met veel liters water door een bamboebuis tot barstensvol gegoten en toen werd hij opnieuw geschopt tegen zijn opgezwollen bulk. De verdenking was, dat het geld voor een opstand gebruikt zou worden. Dus werden alle Hollanders opgepakt en vrijwel zonder eten in de gevangenis gehouden. [Jansen]

Rechts: Nieuwbouw van Bank Indonesia.

Bernard Yzerdraat, die met ons in het Garudahotel logeert, nodigt ons een late avond naar een wajangvoorstelling in de Radio-Jogja-studio, dezelfde die in de bevrijdingsperiode zo vaak de ergernis der Hollandse kranten wekte. Zo'n uitzending duurt van 's avonds acht tot de volgende ochtend zes uur en wordt zeer veel beluisterd. Y. raadt ons aan zo van elf tot één te komen luisteren en kijken. Op onze vraag hoe we er binnen komen, zegt hij: Ga op het lichtje af, dat je in een oud huis naast de Javase Bank ziet, loop dan op de klank van de muziek af door een paar vertrekken en een binnentuin, steek een soort grote, droge goot over en je staat in de studio. Niemand houdt je tegen, want ieder mag er binnen. [Romein-Verschoor]

Rechts: (no 16) SMA (Broederschool).

Rechts: (no 18) Yayasan (Klooster Broeders).

Rechts: (no 22) Gereja (RK Kerk St Franciscus Xaverius).

Rechts: (no 28) SMP-2 (Gouvernementele Europees Lagere School).

Rechts: SD Marsudirini (e.v.) (Klooster en scholen van de zusters Franciscanessen). Plattegrond 5

Het jaar 1902 meldt de stichting van een klooster in een der zoogenaamde Vorstenlanden; nl. in Djocjakarta, ten Zuiden van Magelang gelegen. "Ook daar" schrijft Pater van der Velden waren veel moeilijkheden te overwinnen, want – volgens de bewering van een der missionarissen – zijn hier vele Europeanen, die er niets op tegen zouden hebben, als in 't hartje van Borneo of in Nieuw-Guinea een kloosterschool werd gesticht, zoo maar niet op Java. Om ronduit de waarheid te zeggen: "Hier zijn menschen, die de religieuze atmosfeer eener kloosterschool meer vrezen dan de pest!"

Steek de Jl Katamso over en ga linksaf.

Rechts: Vihara Buddha Prabna.

De architect maakt bijzonder veel werk van de decoratie van het dak door toevoeging van ornamenten en het opleggen van eene bedekking met geglazuurde tegels van schitterende kleur. De vele draken en fenixen, en andere groteske dieren, die men, somtijds in rijen naast elkaar, op de randen en goten ziet zitten, de gekleurde tegels die het dak bedekken en die zonderling en bizar lijken, zijn er alle op aangebracht volgens vaste wetten, en duiden ook den rang aan van den bewoner van het huis, of duiden bij een tempel op den

stichter. Het groote gewicht van het dak maakt het veelvuldige gebruik van de zuil, de kolom, noodig, die een functie van t grootste belang heeft in een huis of tempel.

Ga rechtsaf: Jl Senopati (Isaidan).

Ga de brug over de Kali Code over.

Na de brug heet de weg **Jl Sultan Agung** (Pakoealaman).

Links: (no 2) SD Bopkri 1 (Christelijk Javaansche School (Krt 1925).

Links: (no 4) SMP Bopkri 2 (Militair Tehuis (Krt 1925).

Links: (no 22) Museum Biologi.

Ga rechtsaf: Jl Bintaran Wetan / Osman Bin Said (Bintaran-wetan).

Links: Panglima Besar Sudirman – Museum Sasmitaloka. (Woning van opperbevelhebber Sudirman).

Plattegrond 6

Soekarno's keuze werd door de plaatselijke en regionale bevelhebbers van de TKR-eenheden afgewezen. Midden november kwamen zij in Djokjakarta bijeen en kozen uit hun midden de drie-entertigjarige Soedirman tot opperbevelhebber. Hij was in de Nederlandse tijd onderwijzer geweest aan een school van de Mohammadjah-beweging en in de Japanse tijd commandant van het bataljon van de Peta in Banjoemas en hij was er in geslaagd de Japanners aldaar te bewegen tot het afstaan van hun wapens. Hij had de leiding gehad bij de strijd tegen de Brits- Indiërs bij

Magelang en Ambarawa-Banjoebiroe. Zijn gezondheid was niet sterk (hij leed aan tbc) maar hij had een krachtige persoonlijkheid en zijn ascetische levenshouding dwong vele Javanen respect af. **Het is gedurende het bestand een klein poosje rustig geweest, dan houdt „generaal” Soedirman zijn beruchte radiorede – waarin hij de Indonesiërs zonder enige directe aanleiding klewangwettend aanspoort tot strijd. In Palembang, waar onze troepen binnen een zeer smalle enclave opgesloten liggen, was het kalm en er begon zich zelfs een vorm van**

samenwerking te ontwikkelen, tussen ons militaire en ons civiel gezag enerzijds, en enkele goedwillenden uit de republiek. [Brandt]

Die dessa lag aan de westkant van een langgerekt, moeilijk toegankelijk plateau- en berggebied aan Java's zuidkust – het gebied waar opperbevelhebber Soedirman in zijn draagstoel van dessa naar dessa werd gedragen, telkens wanneer gevreesd werd dat een Nederlands detachement hem zou kunnen vinden.

Links (no 34) SMK Tamansiswa.

De beweging [Taman Siswa] beschikt over 225 lagere scholen met ongeveer 17.000 leerlingen, 20 Muloscholen, 6 kweekscholen en een middelbare school. In het bijzonder wordt gelet op den band tusschen den goeroe (onderwijzer) en den siswo (leerling), die veel nauwer is dan bij het onderwijs, dat wij kennen. De laatste is de geestelijke zoon van den eerste, die hem op alle gebieden des levens heeft in te leiden. Daartoe beschikken bijna alle Taman Siswoscholen over internaten, waar de leerlingen onder leiding van den onderwijzer met diens gezin samenwonen.

Ga linksaf JI Surakarsan (Soerokarsan).

Ga linksaf JI Taman Siswa (Gevangenislaan).

Rechts no 31 'Hallo Jogja' (Woning van Ki Hadjar Dewantoro, Alemeen leider van het Nationaal Onderwijs-instituut "Taman Siswo").

Plattegrond 7

Van groot belang in dit verband was de oprichting, in 1922, van de Taman-Siswo (Tuin der kinderen)-beweging door de Javaanse edelman Ki Hadjar Dewantoro [1889-1959]. Zijn beweging, die naar spoedig zou blijken een groot succes werd (in 1940 waren er zo 'n 250 Taman Siswo-scholen), ging uit van een onderwijsprogramma dat de eigen nationale cultuurwaarden sterk benadrukte, maar zich tegelijkertijd openstelde voor verrijkende elementen uit andere (in de praktijk vooral westerse) culturen. [Djojopoespito]

De gewezen Soewardi, die eens met E.F.E. Douwes Dekker werd verbannen. Onder de naam Ki Hadjar (wat zoiets betekent als geleerde vader) Dewantoro staat hij thans aan het hoofd van de Taman Siswo-scholen die een onderwijs beogen, niet op westerse maar op oud-javaanse grondslag. [Du Perron]

Op de derde dag van de 8e zitting van de 'Tyuoo Sang-In' schijnt Ki Hadjar Dewantoro een figuurlijke bom in de raad te hebben gegooid, toen hij zei: 'In de ogen van de bevolking is de naam van zijn leiders al naar de maan'. Hij oefende scherpe kritiek op het gedrag en de algemene levenswijze van de nationalistische leiders en de betrekkelijke luxe, waarin zij dank zij hun Japanse vriendjes leven in tegenstelling tot bijna verhongerende, in lompen gehulde kleine man. [Bouwer]

Links: Lembaga Demasyarakatan 2A (Gevangenis en Huis van Bewaring).

... ik was laatst in de gevangenis van Jogja en ik rilde in die werkplaatsen, met zijn honderden boeven, voor het lot van die arme bewakers, want de heeren kettinggangers, die daar aan het schoenmaken zijn, hadden een collectie vlijmscherpe snij- en steekwerktuigen in hun vingers, waarmede ze in no time half Jogja kunnen uitmoorden. [Gonggrijp]
De verdenking was, dat het geld voor een opstand gebruikt zou worden. Dus werden alle Hollanders opgepakt en vrijwel zonder eten in de gevangenis gehouden. [Jansen]

Ga linksaf JI Sultan Agung (Pakoealaman).

Ga rechtsaf JI Suryopranoto (Klitren-kidoel).

Ga linksaf JI Sawendanan – JI Jayaningpranan (Majoorlaan).

Rechts: Pakualaman.

Onder het eene voorwendsel of het andere of zonder eenig voorwendsel hoegenaamd, nam Raffles den Sultan land af: de Kedoe en de Patjitanstreek, waar de beste apanages lagen; gronden voor den onafhankelijken Prins dien hij (het voorbeeld van Daendels in Solo volgend) instelde, den Pakoe-Alam; [De Wit]

De onafhankelijke prins, Pakoe Alam, is met zijn vrouw en zijn zusters in de societeit en kijkt met de Hollanders toe. Er wordt verteld dat de Sultan hem zijn Hollanders-manieren, zijn wit-

linnen pak, zijn zuiver Hollandsch op de Hoogere Burgerschool geleerd, en zijn automobiel zeer kwalijk neemt; en dat hij zich daar weinig aan stoort. [De Wit]

Verantwoording afbeeldingen:

- Apotheek van Gorkom: De Koloniale Roeping, Adv. 45
- Neutrale Inlandse Meisjesschool: detail kaart Jogjakarta en Omstreken, 1925 Topografische Dienst te Batavia
- Nillmij: Het Indische Leven-4-17, 333

Deze wandeling is overgenomen van de website
www.IndischeLiteraireWandelingen.nl

Deze wandeling is samengesteld in samenwerking met
www.KantEnKlaarSuriname.com

